DOMSTOLENS DOM

18. april 2002 *

I de forenede sager C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 og C-22/01,

Kongeriget Spanien ved R. Silva de Lapuerta, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved J. Carbery og G.-L. Ramos Ruano, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: spansk.

støttet af

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved T. van Rijn og J. Guerra Fernández, som befuldmægtigede, derefter ved T. van Rijn, bistået af abogado J. Guerra Fernández, og med valgt adresse i Luxembourg,

intervenient,

angående en påstand om

— i sag C-61/91, annullation af punktet vedrørende ansjos i bilaget til Rådets forordning (EF) nr. 3074/95 af 22. december 1995 om fastsættelse for 1996 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder (EFT L 330, s. 1)

— i sag C-132/97, annullation af punktet vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 390/97 af 20. december 1996 om fastsættelse for 1997 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder (EFT 1997 L 66, s. 1)

— i sag C-45/98, annullation af punktet vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 45/98 af 19. december 1997 om fastsættelse for 1998 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder (EFT 1998 L 12, s. 1)

— i sag C-27/99, annullation af punktet vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 48/1999 af 18. december 1998 om fastsættelse for 1999 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder (EFT 1999 L 13, s. 1)

— i sag C-81/00, annullation af punktet vedrørende ansjos for så vidt angår note 2, »ansjos, område IX, X, CECAF 34.1.1« i bilag I D til Rådets forordning (EF) nr. 2742/1999 af 17. december 1999 om fastsættelse for år 2000 af fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EF-farvande og for EF-fartøjer i andre farvande, som er omfattet af fangstbegrænsninger, og om ændring af forordning (EF) nr. 66/98 (EFT L 341, s. 1), og

— i sag C-22/01, annullation af punktet vedrørende ansjos for så vidt angår note 2, »ansjos, område IX, X, CECAF 34.1.1.« (EF-farvande) i bilag I D i Rådets forordning (EF) nr. 2848/2000 af 15. december 2000 om fastsættelse for år 2001 af fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EF-farvande og for EF-fartøjer i andre farvande, som er omfattet af fangstbegrænsninger (EFT L 334, s. 1),

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene P. Jann, F. Macken og N. Colneric (refererende dommer) samt dommerne D.A.O. Edward, M. Wathelet, R. Schintgen, V. Skouris og J.N. Cunha Rodrigues,

generaladvokat: S. Alber

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 25. september 2001,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. november 2001,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævninger indleveret til Domstolens Justitskontor henholdsvis den 6. marts 1996 i sag C-61/96, den 27. marts 1997 i sag C-132/97, den 24. februar 1998 i

sag C-45/98, den 5. februar 1999 i sag C-27/99, den 7. marts 2000 i sag C-81/00 og den 18. januar 2001 i sag C-22/01, har Kongeriget Spanien i medfør af artikel 173, stk. 1, EF (efter ændring nu artikel 230, stk. 1, EF) nedlagt påstand om:

— i sag C-61/91, annullation af punktet vedrørende ansjos i bilaget til Rådets forordning (EF) nr. 3074/95 af 22. december 1995 om fastsættelse for 1996 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder (EFT L 330, s. 1)

— i sag C-132/97, annullation af punktet vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 390/97 af 20. december 1996 om fastsættelse for 1997 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder (EFT 1997 L 66, s. 1)

— i sag C-45/98, annullation af punktet vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 45/98 af 19. december 1997 om fastsættelse for 1998 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder (EFT 1998 L 12, s. 1)

— i sag C-27/99, annullation af punktet vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 48/1999 af 18. december 1998 om fastsættelse for 1999 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder (EFT 1999 L 13, s. 1)

— i sag C-81/00, annullation af punktet vedrørende ansjos for så vidt angår note 2, »ansjos, område IX, X, CECAF 34.1.1« i bilag I D til Rådets forordning (EF) nr. 2742/1999 af 17. december 1999 om fastsættelse for år 2000 af fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EF-farvande og for EF-fartøjer i andre farvande, som er omfattet af fangstbegrænsninger, og om ændring af forordning (EF) nr. 66/98 (EFT L 341, s. 1), og

— i sag C-22/01, annullation af punktet vedrørende ansjos for så vidt angår note 2, »ansjos, område IX, X, CECAF 34.1.1.« (EF-farvande) i bilag I D i Rådets forordning (EF) nr. 2848/2000 af 15. december 2000 om fastsættelse for år 2001 af fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EF-farvande og for EF-fartøjer i andre farvande, som er omfattet af fangstbegrænsninger (EFT L 334, s. 1).

2 Ved kendelser afsagt af Domstolens præsident den 12. september 1996, den 15. september 1997, den 13. juli 1998, den 10. juni 1999 og den 6. juli 2000 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber fået tilladelse til at intervenere til støtte for Rådet for Den Europæiske Unions påstande i sagerne C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99 og C-81/00.

3 Ved afgørelser af 2. maj 1996, 12. maj 1997, 16. marts 1998 og 8. marts 1999 traf Domstolens præsident beslutning om udsættelse af behandlingen af sagerne C-61/96, C-132/97, C-45/98 og C-27/99 indtil Domstolens afgørelse i sag C-179/95. Den 5. oktober 1999 afsagde Domstolen dom i sagen Spanien mod Rådet (sag C-179/95, Sml. I, s. 6475). Ved skrivelse af 7. oktober 1999 blev Kongeriget Spanien adspurgt om, hvorvidt det i lyset af nævnte dom fastholdt

sine søgsmål, hvilket det besvarede bekræftende ved skrivelse indgået til Domstolens Justitskontor den 21. oktober 1999.

4 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 13. december 1999 er sagerne C-61/96, C-132/97, C-45/98 og C-27/99 blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt domsafsigelsen. Ved kendelser afsagt af Domstolens præsident den 26. januar og 25. juni 2001 er de forenede sager C-61/96, C-132/97, C-45/98 og C-27/99 blevet forenet med sag C-81/00 og sag C-22/01 med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt domsafsigelsen.

De relevante bestemmelser

De samlede tilladte fangstmængder

5 Ved artikel 161, stk. 1, litra f), i akten vedrørende vilkårene for Kongeriget Spaniens og Republikken Portugals tiltrædelse og tilpasningerne af traktaterne (EFT 1985 L 302, s. 23, herefter »tiltrædelsesakten«) har Kongeriget Spanien fået tildelt 90% af de samlede tilladte fangstmængder (herefter »TAC«) for ansjos i område VIII fastsat af Det Internationale Havundersøgelsesråd (herefter »ICES«), og 10% er blevet tildelt Den Franske Republik. I øvrigt er TAC for ansjos i ICES-områderne IX og × samt område 34.1.1 fastsat af Komitéen for Fiskeriet i Det Østlige Centrale Atlanterhav (herefter »CECAF«) fordelt mellem Kongeriget Spanien og Den Portugisiske Republik med henholdsvis 48% og 52% i overensstemmelse med princippet om, at hver enkelt medlemsstat sikres et relativt stabilt fiskeri med hensyn til hver af de pågældende bestande (herefter

»princippet om relativ stabilitet«), der er nævnt i artikel 4, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 170/83 af 25. januar 1983 om en fællesskabsordning for bevarelse og forvaltning af fiskeressourcerne (EFT L 24, s. 1) og i det væsentlige gentaget i artikel 8, stk. 4, i Rådets forordning (EØF) nr. 3760/92 af 20. december 1992 om en fællesskabsordning for fiskeri og akvakultur (EFT L 389, s. 1).

6 Forordning nr. 3760/92 er blevet vedtaget med hjemmel i EF-traktatens artikel 43 (efter ændring nu artikel 37 EF). Det bestemmes i artikel 4:

»1. For at sikre en rationel og ansvarlig udnyttelse af ressourcerne på et bæredygtigt grundlag vedtager Rådet efter fremgangsmåden i traktatens artikel 43, medmindre andet er fastsat, fællesskabsbestemmelser om betingelserne for adgang til farvande og ressourcer og for udnyttelse af dem. Disse bestemmelser skal bygge på de foreliggende biologiske, socioøkonomiske og tekniske analyser og især de rapporter, der udarbejdes af den i artikel 16 omhandlede komité.

2. Disse bestemmelser kan navnlig omfatte foranstaltninger for hvert fiskeri eller hver fiskerigruppe med henblik på følgende:

[...]

b) begrænsning af udnyttelsesraterne

c) fastsættelse af kvantitative fangstbegrænsninger

[...]«

7 Det bestemmes i artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 3760/92, at udnyttelsesraten i overensstemmelse med artikel 4 kan reguleres ved, at den tilladte fangstmængde og om nødvendigt fiskeriindsatsen begrænses i den pågældende periode.

8 I overensstemmelse med samme forordnings artikel 8, stk. 4, nr. i) og ii), skal Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, for hvert fiskeri eller hver fiskerigruppe på grundlag af hvert enkelt tilfælde og, når det er relevant, på et flerårigt grundlag, fastsætte den samlede tilladte fangstmængde og/eller den samlede tilladte fiskeriindsats og fordele fiskerimulighederne mellem medlemsstaterne på en sådan måde, at hver medlemsstat sikres relativ stabilitet i fiskeriaktiviteterne for hver af de pågældende bestande; efter anmodning fra de direkte berørte medlemsstater kan der dog tages hensyn til udviklingen i minikvoter og regelmæssige kvoteudvekslinger siden 1983 under passende hensyntagen til den samlede balance i andelene.

9 Det er med hjemmel i artikel 8, stk. 4, i forordning nr. 3760/92, at der i forordning nr. 3074/95, nr. 390/97, nr. 45/98, nr. 48/1999, nr. 2742/1999 og nr. 2848/2000 er fastsat TAC for visse fiskebestande for årerne 1996, 1997, 1998, 1999, 2000 og 2001.

10 For så vidt angår ansjos er der for ICES-område VIII i hver af disse forordninger fastsat en TAC på 33 000 tons fordelt med 29 700 tons til Kongeriget Spanien og 3 300 tons til Den Franske Republik uden sondring mellem fangststederne. Ganske vist fastsatte forordning nr. 2742/1999 i sin oprindelige udgave en TAC på 16 000 tons fordelt med 14 400 tons til Kongeriget Spanien og 1 600 tons til Den Franske Republik, men denne forordning har, som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1446/2000 af 16. juni 2000 (EFT L 163, s. 3), ligeledes fastsat en TAC på 33 000 tons.

11 For så vidt angår ICES-område IX, X, CECAF 34.1.1 er der for årene 1996 til 1998 i trettende rubrik i bilaget til forordning nr. 3074/95, i fjortende rubrik i bilag I til forordning nr. 390/97 og i femtende rubrik i bilag I til forordning nr. 45/98 blevet fastsat en TAC for ansjoser på 12 000 tons, fordelt med 5 740 tons til Kongeriget Spanien og 6 260 tons til Den Portugisiske Republik. For 1999 fastsatte femtende rubrik i bilag I til forordning nr. 48/1999 en TAC for ansjos på 13 000 tons, fordelt med 6 220 tons til Kongeriget Spanien og 6 780 tons til Den Portugisiske Republik. Endelig fastsatte niende rubrik i bilag I D til forordning nr. 2742/1999 og niende rubrik i bilag I D til forordning nr. 2848/2000 for årene 2000 og 2001 en TAC for ansjoser på 10 000 tons, fordelt med 4 780 tons til Kongeriget Spanien og 5 220 tons til Den Portugisiske Republik.

12 Det blev præciseret, at for så vidt angår ansjoskvoterne tildelt Kongeriget Spanien og Den Portugisiske Republik i ICES-område IX, X, CECAF 34.1.1 måtte disse kvoter kun fiskes i farvande under den pågældende medlemsstats højhedsområde eller jurisdiktion eller i det berørte områdes internationale farvande, dog med forbehold af bestemmelserne vedrørende kvoteudveksling, dvs. den undtagelse, som fremgår af note 3 til bestemmelserne i forordning nr. 3074/95, nr. 390/97, nr. 45/98 og nr. 48/1999, såvel som af note 2 til bestemmelserne i forordning nr. 2742/1999 og nr. 2848/2000.

Udveksling af kvoter

13 I henhold til artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 3760/92 kan medlemsstaterne, efter forudgående meddelelse til Kommissionen, helt eller delvis udveksle de fiskerimuligheder, de har fået tildelt.

14 Rådets forordning (EF) nr. 685/95 af 27. marts 1995 om forvaltning af fiskeriindsatsen for så vidt angår visse fiskerizoner og visse fiskeressourcer i Fællesskabet (EFT L 71, s. 5) er blevet udstedt med hjemmel i traktatens artikel 43. I medfør af forordningens artikel 11, stk. 1, foretager de berørte medlemsstater en udveksling af de fiskerimuligheder, som tildeles dem, på de betingelser, som er nævnt i bilag IV, punkt 1.

15 Det hedder i punkt 1, 1.1, i nævnte bilag:

»Udvekslingerne mellem Frankrig og Portugal kan forlænges stiltiende for perioden 1995 til 2002 med forbehold af hver medlemsstats mulighed for at ændre betingelserne herfor hvert år ved den årlige fastsættelse af TAC og kvoter.

Nedenstående TAC'er omfattes af disse udvekslinger:

i) ved fastsættelsen af en fælles TAC for ansjos for ICES-område VIII og IX, afgives 80% af Portugals fiskerimuligheder årligt til Frankrig, og disse skal fiskes udelukkende i farvande under fransk overhøjhed eller jurisdiktion

[...]«

16 For så vidt angår TAC for ansjos i ICES-område IX, X, CECAF 34.1.1 bestemmes i trettende rubrik i bilaget til forordning nr. 3074/95, i fjortende rubrik i bilag I til forordning nr. 390/97 og i femtende rubrik i bilag I til forordning nr. 45/98 og nr. 48/1999, i note 3, som undtagelse til reglen om, at de tildelte ansjoskvoter i dette område kun må fiskes i farvande under den pågældende medlemsstats højhedsområde eller jurisdiktion eller i internationale farvande i det pågældende område, at der for Den Portugisiskes Republiks kvote »må tages 5 008 tons i ICES-underområde VIII henhørende under Frankrigs højhedsområde eller jurisdiktion«.

17 På samme måde bestemmes det i note 2 i niende rubrik i bilag I D til forordning nr. 2742/1999, at for så vidt angår Den Portugisiske Republiks kvote »må der tages indtil 3 000 tons i de farvande i ICES-underområde VIII, der henhører under Frankrigs højhedsområde eller jurisdiktion«.

18 Endelig bestemmes det i note 2 i niende rubrik i bilag I D til forordning nr. 2848/2000, at for så vidt angår Den Portugisiske Republiks kvote »må der tages indtil 80% i de farvande i ICES-underområde VIII, der henhører under Frankrigs højhedsområde eller jurisdiktion«, hvilket udgør 4 176 tons.

19 Kongeriget Spaniens påstande i sagerne C-61/96, C-132/97, C-45/98 og C-27/99 bør under hensyn til deres begrundelse forstås således, at der påstås annullation af note 3 i trettende rubrik i bilaget til forordning nr. 3074/95, i fjortende rubrik i bilaget til forordning nr. 390/97 og i femtende rubrik i bilag I til forordning nr. 45/98 og nr. 48/1999. Kongeriget Spaniens påstande i sagerne C-81/00 og C-22/01 vedrører annullation af note 2 i niende rubrik i bilag I D til forordning nr. 2742/1999 og nr. 2848/2000. De nævnte noter betegnes i det følgende »de omtvistede bestemmelser«.

Formaliteten

20 Rådet har nedlagt påstand om afvisning i sagerne C-61/96, C-132/97, C-45/98 og C-27/99, idet parterne i disse sager samt sagsøgerens formål og anbringender er de samme som i sag C-179/95, hvori Rådet blev frifundet for Kongeriget Spaniens påstande. Denne vurdering finder støtte i beslutningerne truffet af Domstolens præsident i medfør af procesreglementets artikel 82a, stk. 1, første afsnit, litra b), om udsættelse af behandlingen af sagerne C-61/96, C-132/97, C-45/98 og C-27/99 indtil Domstolens dom i sag C-179/95. Under den mundtlige forhandling har Rådet ligeledes nedlagt påstand om afvisning af sagerne C-81/00 og C-22/01 med samme begrundelse.

21 Kommissionen har gjort gældende, at den eneste retsakt, der har bindende retsvirkninger for så vidt angår udveksling af kvoter mellem Den Franske Republik og Den Portugisiske Republik, er forordning nr. 685/95, hvori den fælles forvaltning af ansjosbestanden i ICES-underområde VIII og IX samt betingelserne, omfanget og den tidsmæssige udstrækning af udvekslingsaftalen mellem de to medlemsstater blev fastlagt. Med de efterfølgende forordninger skete der blot, for hvert af de pågældende år, en fastlæggelse af TAC og kvoter på grundlag af den fælles forvaltning af bestande og udvekslinger, som var blevet fastlagt af fællesskabslovgiver i forordning nr. 685/95. Der er for disse forordninger således blot tale om bekræftende retsakter, som efter Domstolens praksis ikke kan anfægtes, når fristen for anlæg af annullationssøgsmål for så vidt angår den oprindelige retsakt er udløbet, eller hvor gyldigheden af sidstnævnte retsakt allerede er blevet bekræftet.

22 Den eneste retsakt, der således efter Kommissionens opfattelse kan anfægtes, er forordning nr. 685/95, som Domstolen i dommen i sagen Spanien mod Rådet på

grundlag af de fremsatte anbringender ikke fandt var ugyldig, og de af Kongeriget Spanien anlagte sager må derfor afvises.

23 Hvad for det første angår Rådets påstand om afvisning bemærkes det, at spørgsmålet om, hvorvidt et annullationssøgsmål i medfør af traktatens artikel 173 kan antages til realitetsbehandling, skal bedømmes på grundlag af den situation, der forelå på tidspunktet for stævningens indlevering (jf. dom af 27.11.1984, sag 50/84, Bensider m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 3991, præmis 8). Eftersom sagerne C-61/96, C-132/97, C-45/98 og C-27/99 blev anlagt før afsigelsen af dommen i sagen Spanien mod Rådet, kan de ikke afvises med den begrundelse, at de anfægter denne doms retskraft.

24 For så vidt angår sagerne C-81/00 og C-22/01 bemærkes det, at ved annullationssøgsmål i medfør af traktatens artikel 173 udgør den retsakt, der søges annulleret, et væsentligt element ved fastlæggelsen af sagens genstand. I sagerne C-81/00 og C-22/01 er der nedlagt påstand om annullation af andre forordninger end de forordninger, hvis gyldighed var genstand for vurdering i sagen Spanien mod Rådet. I den forbindelse har det ingen betydning, at det antal tons, der fastsættes for en TAC, er det samme år efter år, idet bestemmelserne om TAC, som indeholdt i artikel 4 i forordning nr. 3760/92, indebærer, at der hvert år skal ske en ny fastsættelse af TAC, som skal bygge på de foreliggende videnskabelige beviser, og især de rapporter, der udarbejdes i Den Videnskabelige, Tekniske og Økonomiske Komité for Fiskeri. Argumentet om den hævdede identitet med hensyn til søgsmålenes genstand må således afvises.

25 Rådets påstand om afvisning kan således ikke tages til følge.

26 Hvad for det andet angår Kommissionens påstand om afvisning bemærkes det, at de omtvistede bestemmelser har til formål at sikre gennemførelsen af bestemmelserne i bilag IV, punkt 1, 1.1, i forordning nr. 685/95. Selv om dette bilag bestemmer, at der sker stiltiende forlængelse af udvekslingerne for perioden 1995 til 2002, fastlægges der hvert år på ny TAC og kvoter for ansjos for ICES-underområde VIII og IX i medfør af de forordninger, der indeholder de omtvistede bestemmelser. Uden at det således er nødvendigt at afgøre, om Domstolens praksis vedrørende bekræftende retsakter ligeledes finder anvendelse i forbindelse med forordninger, kan forordning nr. 3074/95, nr. 390/97, nr. 45/98, nr. 48/1999, nr. 2742/1999 og nr. 2848/2000 ikke betragtes som værende bekræftende retsakter.

27 Det følger af det foregående, at alle de af Kongeriget Spanien anlagte søgsmål må antages til realitetsbehandling.

Realiteten

28 I sagerne C-61/96, C-132/97, C-45/98 og C-27/99 har den spanske regering fremført adskillige anbringender til støtte for sine påstande. Efter afsigelsen af dommen i sagen Spanien mod Rådet har regeringen frafaldet samtlige sine anbringender på nær anbringendet om tilsidesættelse af princippet om relativ stabilitet og dermed en tilsidesættelse af forordning nr. 3760/93. Derimod har den spanske regering i forbindelse med sagerne C-81/00 og C-22/01 gjort gældende, ud over dette første anbringende, at der er sket en tilsidesættelse af pligten til at sikre en rationel og ansvarlig udnyttelse af ressourcerne, hvilket ligeledes udgør en tilsidesættelse af forordning nr. 3760/92.

Tilsidesættelse af princippet om relativ stabilitet

Parternes argumenter

29 Den spanske regering har for det første anført, at en af mekanismerne i forordning nr. 3760/92 til bevarelse af fiskeressourcerne består i at begrænse fangsten af de truede arter og fordele den fastsatte TAC mellem medlemsstaterne under iagttagelse af princippet om relativ stabilitet.

30 Princippet om relativ stabilitet bør sikres for hver medlemsstat og for hver af de berørte bestande, dvs. fisk af en bestemt art, som befinder sig inden for et bestemt geografisk område. Princippet om relativ stabilitet skal således garantere, at Kongeriget Spanien fastholder sin procentdel på 90% af ansjosbestanden i ICES-område VIII.

31 Ifølge den spanske regering har Rådet ved at vedtage de omtvistede bestemmelser foretaget en forhøjelse af TAC og en ny fordeling af ansjoskvoterne i ICES-område VIII uden at tage princippet om relativ stabilitet i betragtning. En ny kvote for ansjos på 5 008 tons mellem 1996 og 1999, på 3 000 tons i år 2000 og på 1 476 tons i 2001 er blevet tildelt i ICES-område VIII til en medlemsstat, Den Portugisiske Republik, der aldrig har haft kvoter i dette område, hvilket udgør en tilsidesættelse af pligten til at fastholde den procentsats, der er fastsat for hver af de to medlemsstater, Kongeriget Spanien og Den Franske Republik, som bestanden var delt mellem.

32 Hvis Rådet derimod havde forhøjet kvoten for ansjos i ICES-område VIII efter den sædvanlige fremgangsmåde, dvs. ved at vedtage en ny TAC på grundlag af nye videnskabelige og tekniske undersøgelser, ville fordelingen af den nye TAC være sket efter de procentsatser, der er garanteret for hver medlemsstat med respekt af princippet om relativ stabilitet. I denne situation ville Kongeriget Spanien efter den nye TAC have fået tildelt den kvote, som det ville have haft ret til, hvis dets procentsats var blevet opretholdt.

33 Den spanske regering har videre gjort gældende, at de omtvistede bestemmelser ikke kan retfærdiggøres. I modsætning til det, som blev fastslået af Domstolen i præmis 51 i dommen i sagen Spanien mod Rådet, eksisterer der ikke en fælles TAC for ICES-område VIII og IX, men to forskellige TAC, en for ICES-område VIII og en anden for ICES-område IX. Det er tilstrækkeligt at læse bilagene til de omtvistede forordninger for at få dette forhold bekræftet.

34 Rådet har gjort gældende, at Domstolen allerede har afvist anbringendet om tilsidesættelse af princippet om relativ stabilitet med dommen i sagen Spanien mod Rådet. I den sag fandt Domstolen i præmis 53 og 54, at Rådet har respekteret princippet om relativ stabilitet, eftersom Kongeriget Spanien er blevet tildelt 90% af TAC for ansjos i ICES-område VIII.

35 Rådet har yderligere bemærket, at medlemsstaterne i medfør af artikel 9 i forordning nr. 3760/92 kan udveksle deres kvoter. Den Portugisiske Republik og Den Franske Republik har foretaget en sådan udveksling. Ydermere foreskrives det i artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 685/95, at de berørte medlemsstater i overensstemmelse med artikel 9 i forordning nr. 3760/92 kan foretage en udveksling af de fiskerimuligheder, som tildeles dem, på betingelserne i bilag IV, punkt 1, i forordning nr. 685/95, som nærmere bestemmer, at udvekslingerne

mellem Den Franske Republik og Den Portugisiske Republik kan forlænges stiltiende for perioden 1995 til 2002. Af denne grund er forordning nr. 685/95 ikke ophørt med at have virkninger.

36 Rådet har forklaret, at det var nødsaget til at fastsætte en TAC for ansjos for ICES-område VIII for at kunne give Kongeriget Spanien 90%, og en anden TAC for ansjos for ICES-område IX og x med henblik på at skabe en fordeling mellem Kongeriget Spanien og Den Portugisiske Republik, som var i overensstemmelse med princippet om relativ stabilitet. En sammenlægning af de to TAC ville ikke have været mulig uden at tilsidesætte de rettigheder, som Kongeriget Spanien har i medfør af artikel 161, stk. 1, litra f), i tiltrædelsesakten. Rådet vurderer, at det ikke var muligt at ændre den aftale, som var en del af tiltrædelsesakten, medmindre Kongeriget Spanien ville være rede til at opgive en del af sine rettigheder, for at en større kvote blev tildelt Den Franske Republik. Der er således tale om to adskilte TAC, som dog forvaltes i sammenhæng.

37 Kommissionen har for det første understreget, at den fælles forvaltning af TAC for ansjos i ICES-område VIII og IX ikke har ændret fordelingen af kvoter mellem de berørte medlemsstater, som hver især kan fortsætte med at fiske nøjagtigt det samme. Endvidere er muligheden for at indgå aftaler om udveksling af kvoter nævnt i artikel 8, stk. 4, nr. ii), og i artikel 9 i forordning nr. 3760/92. Endelig kan en lempelse af princippet om relativ stabilitet ikke være ulovlig, eftersom denne lempelse følger af forordning nr. 685/95. Denne forordning blev vedtaget på grundlag af traktatens artikel 43, dvs. på samme retlige grundlag som forordning nr. 170/83 og nr. 3760/92, som nævner dette princip. Forordning nr. 685/95 går således som den specielle regel forud for de generelle regler. Ved forordning nr. 685/95 har Rådet fuldt bevidst herom vedtaget at lempe princippet om relativ stabilitet.

Domstolens bemærkninger

38 Det skal indledningsvis bemærkes, at princippet om relativ stabilitet blev indført med forordning nr. 170/83 og siden gentaget i forordning nr. 3760/92. Ifølge artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 170/83 bliver »fangstmængder[ne], der står til rådighed [...] fordelt mellem medlemsstaterne på en sådan måde, at hver enkelt medlemsstat sikres et relativt stabilt fiskeri med hensyn til hver af de pågældende bestande«. I medfør af artikel 8, stk. 4, nr. ii), i forordning nr. 3760/92 skal Rådet »fordele fiskerimulighederne mellem medlemsstaterne på en sådan måde, at hver medlemsstat sikres relativ stabilitet i fiskeriaktiviteterne for hver af de pågældende bestande«. Uanset de redaktionelle forskelle kan disse to bestemmelser ikke fortolkes på anden måde end, at »fiskerimulighederne«, som fordeles af Rådet under iagttagelse af princippet om relativ stabilitet, må forstås således, at de omfatter alle de fangstmængder, der står til rådighed.

39 Ved anvendelsen af princippet om relativ stabilitet skal fiskerimulighederne for hver af de pågældende fiskebestande, dvs. fisk af en given art, som befinder sig i et givet geografisk område (jf. dom af 13.10.1992, forenede sager C-63/90 og C-67/90, Portugal og Spanien mod Rådet, Sml. I, s. 5073, præmis 28), bedømmes hver for sig. Det følger af artikel 8, stk. 4, nr. ii), i forordning nr. 3760/92, at der skal sikres relativ stabilitet for hver medlemsstat i fiskeriaktiviteterne »for hver af de pågældende bestande«.

40 Den relative stabilitet i fiskeriet skal forstås som et princip om opretholdelse af en bestemt procentdel for hver af de pågældende bestande, som i sig selv kan variere, og således ikke som en garanti for en fast mængde fisk (jf. navnlig dom af 16.6.1987, sag 46/86, Romkes, Sml. s. 2671, præmis 17, og dommen i sagen Portugal og Spanien mod Rådet, præmis 28).

41 Princippet om relativ stabilitet ville blive omgået, hvis det var muligt at forøge de faktiske fiskerimuligheder i et bestemt geografisk område, for hvilket der er fastsat en TAC, ved hjælp af en tilladelse til i dette område at fiske en del af en TAC, der er fastsat for den samme art, men for et andet område. Dette ville for det første område indebære, at fordelingen af fiskerimulighederne ville afvige fra den TAC-fordeling, der er fastsat for dette område.

42 I det foreliggende tilfælde har Den Portugisiske Republik, som er indehaver af en kvote for ansjos i ICES-område IX, med henblik på en senere overdragelse til Den Franske Republik opnået tilladelse til at fange en del af denne kvote i farvandene omfattet af ICES-område VIII, som befinder sig under Den Franske Republiks højhedsområde eller jurisdiktion, nemlig 5 008 tons fra 1996 til 1999, 3 000 tons i 2000, og 4 176 tons i 2001. Denne praksis har øget mulighederne for fangst af ansjos i ICES-område VIII. Dermed har Kongeriget Spanien, som ganske vist blev tildelt 90% af TAC for ansjos i ICES-område VIII, igennem denne periode ikke reelt fået 90% af fiskerimulighederne for så vidt angår ansjos i dette område.

43 Kommissionens argument om, at hver medlemsstat forsat kan fiske nøjagtigt det samme, er ikke relevant, idet fordelingen af effektive fiskerimuligheder er blevet modificeret i ICES-område VIII til skade for Kongeriget Spanien.

44 De omtvistede bestemmelser kan ikke retfærdiggøres med henvisning til artikel 11, stk. 1, jf. punkt 1, 1.1, andet afsnit, nr. i), i bilag IV til forordning nr. 685/95, som bestemmer, at når en »fælles TAC« for ansjos er fastsat for ICES-område VIII og IX, »afgives 80% af Portugals fiskerimuligheder årligt til Frankrig, og disse skal fiskes udelukkende i farvande under fransk overhøjhed eller jurisdiktion«.

45 Den konstatering, som omhandles i præmis 51 og 52 i dommen i sagen Spanien mod Rådet, af, at overdragelsen til Den Franske Republik af fiskerimuligheder fra Den Portugisiske Republik er sket inden for rammerne af en fælles TAC, der omfatter ICES-område VIII og IX, har vist sig ikke at være korrekt. For at opfylde den betingelse, som stilles i punkt 1, 1.1, andet afsnit, nr. i), i bilag IV til forordning nr. 685/95 om fastlæggelse af en fælles TAC for ansjos for ICES-områderne VIII og IX, for at der kan ske udveksling af fiskerimuligheder mellem Den Portugisiske Republik og Den Franske Republik, skulle Rådet have haft fastlagt en enkelt TAC for ansjos for ICES-område VIII og ICES-område IX, X, CECAF 34.1.1, hvilket ikke er sket, hvad Rådet også har anerkendt i sine skriftlige indlæg. Den af Rådet hævdede fælles forvaltning af de to adskilte TAC er ikke tilstrækkelig til, at denne betingelse er opfyldt. Ydermere er det ikke blevet bestridt, at de to TAC, som er genstand for nærværende sager, vedrører to biologisk forskellige bestande.

46 Eftersom betingelsen, som er nævnt i punkt 1, 1.1, andet afsnit, nr. i), i bilag IV til forordning nr. 685/95 — dvs. fastlæggelsen af en fælles TAC — ikke er opfyldt, er argumentet om, at lempelsen af princippet om relativ stabilitet ikke er ulovligt, fordi det følger af en forordning — forordning nr. 685/95 — som er vedtaget på samme retlige grundlag som den forordning, der fastlægger princippet om relativ stabilitet — forordning nr. 3760/92 — uden betydning.

47 De omtvistede bestemmelser kan heller ikke retfærdiggøres med henvisning til artikel 8, stk. 4, nr. ii), og artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 3760/92, som nævner indgåelse af aftaler om udveksling af kvoter. Artikel 8, stk. 4, nr. ii), bestemmer udtrykkeligt, at en anmodning fra de direkte berørte medlemsstater er nødvendig, for at Rådet tager en sådan udveksling i betragtning. En sådan anmodning er imidlertid ikke i det foreliggende tilfælde blevet indgivet af Kongeriget Spanien, som dog er direkte berørt, eftersom udvekslingen af kvoter har haft til virkning, at der er sket en forøgelse af fiskerimulighederne for så vidt angår ansjos i ICES-område VIII. Hvad angår artikel 9, stk. 1, må det konstateres, at en udveksling af fiskerimulighederne som omhandlet i denne artikel forudsætter, at

der er sket en forudgående tildeling af disse muligheder under iagttagelse af princippet om relativ stabilitet. Dette har ikke været tilfældet for årene 1996 til 2001, således som det er blevet beskrevet i præmis 42 i denne dom.

48 Det må herefter konkluderes, at de omtvistede bestemmelser er i strid med princippet om relativ stabilitet og må følgelig annulleres.

Tilsidesættelse af princippet om en rationel og ansvarlig udnyttelse af alle levende akvatiske ressourcer

49 Idet sagsøgerens anbringende om tilsidesættelse af princippet om relativ stabilitet må lægges til grund, er det ufornødent at vurdere anbringendet om tilsidesættelse af princippet om en rationel og ansvarlig udnyttelse af alle levende akvatiske ressourcer.

Sagens omkostninger

50 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part til at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kongeriget Spanien har nedlagt påstand om, at Rådet tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Rådet har tabt sagen, bør det pålægges Rådet at betale sagens omkostninger. I henhold til artikel 69, stk. 4, første afsnit, bærer Kommissionen, der har interveneret i sagen, sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) Note 3 i trettende rubrik vedrørende ansjos i bilaget til Rådets forordning (EF) nr. 3074/95 af 22. december 1995 om fastsættelse for 1996 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder annulleres.

2) Note 3 i fjortende rubrik vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 390/97 af 20. december 1996 om fastsættelse for 1997 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder annulleres.

3) Note 3 i femtende rubrik vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 45/98 af 19. december 1997 om fastsættelse for 1998 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder annulleres.

4) Note 3 i femtende rubrik vedrørende ansjos i bilag I til Rådets forordning (EF) nr. 48/1999 af 18. december 1998 om fastsættelse for 1999 af de samlede tilladte fangstmængder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande samt af visse betingelser for fiskeri af disse fangstmængder annulleres.

5) Note 2 i niende rubrik vedrørende ansjos i bilag I D til Rådets forordning (EF) nr. 2742/1999 af 17. december 1999 om fastsættelse for år 2000 af fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EF-farvande og for EF-fartøjer i andre farvande, som er omfattet af fangstbegrænsninger, og om ændring af forordning (EF) nr. 66/98, annulleres.

6) Note 2 i niende rubrik vedrørende ansjos i bilag I D til Rådets forordning (EF) nr. 2848/2000 af 15. december 2000 om fastsættelse for år 2001 af fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EF-farvande og for EF-fartøjer i andre farvande, som er omfattet af fangstbegrænsninger, annulleres.

7) Rådet for Den Europæiske Union betaler sagens omkostninger.

8) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber bærer sine egne omkostninger.

Rodríguez Iglesias	Jann	Macken
Colneric	Edward	Wathelet
Schintgen	Skouris	Cunha Rodrigues

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. april 2002.

R. Grass

Justitssekretær

G.C. Rodríguez Iglesias

Præsident